

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 1. Consideranda mors est Redemptoris, vt tolerata pro te ita in particulari, sicut ea vituli pro reconciliatione Prodigii.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53092](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53092)

binaria cum iudicibus Ecclesiasticis & secularibus flagra, coronam spinicam, crucem, clauos, lanceam orationem pro inimicis, colloquium cum latrone, maris plañctum, sepulchrum, sudarium sanctum & alia insueta, magni ponderis magneque extitudinis omnia: ut minimum eorum toto preponderet uniuerso. Fieri nequit ut hæc omnia simul ferantur: cum magnitudo vel minimi eorum ipsis Anglicis humeris sit superius; et pedis ut singillatim disperiantur, & uno die hoc, altero alius, pro ut se offerret occasio, confidetur. Prima pars huius tabernaculi, & vnde suam Christus exorsus est passionem, oratio fuit in horto & extrema agonia, quæ ibidem laborauit: ubi primò manibus & vi imaginationis suæ perculit, quidquid postmodum passus est manibus ministrorum: hæc etenim non minus efficaces fuerunt quàm illæ: cum suffecerint, ut totum illi corpus dissunderetur tali copia sanguinis, ut ipsam terram rigare potuerit: & quandoquidem Christus huic principium datus, ut primò recurret ad orationem, subsidium à Patre suo æterno rogatus: nos ut de illa sermone in iustitiam idem faciamus, gratiam S. Spiritus postulant sanctissima virgine mediatrice, dicentes, *Aue Maria.*

§. 1. *Consideranda mors est Redemptoris ut tolerata pro te in particulari sicut ea vituli pro reconciliatione Prodigii.*

D Octor Angelicus S. Theologiae professor primarius D. Thom. vique optime exercitatus in meditatione Dominice passionis, quæ principium dicitur & fundamentum totius nostri boni solidissimum, in qua D. Paulus, cum Deus secreta sua reuelaret, absconditã reperit omnem Dei sapientiam, modum nobis præferat excellentissimum illam meditandi, ut nobis sit vitulus, cum magni faciamus, & pro rei dignitate grati sumus: atque hunc cum esse, ut illam quisque meditetur ita paratam & toleratam pro cunctis hominibus in communi, ut singulariter eam pendat quasi paratam & toleratam pro se solo ita in singulari, ac si sola & præter se pro singulis fuisset tolerata. Axioma est ita verum ut commune apud homines: quod qui facit quidpiam in communi, pro nemine faciat: quanto namque quid pro pluribus sit hominibus, tanto minoris habetur, & à singulis in eorum particulari. Huius ratio festinè cognoscitur: quia beneficia ad hominibus præstita, si ita

sunt, & omne finitum, tanto minus est in uno quoque, & prodest vnicuique, quanto plures sunt quibus hoc communicatur.

Accipe similitudinem: quod si forte civitas hæc extremis affligeretur angustis, vel quia militari hostium cingeretur corona, vel quia quibus ac contagiosis langueret infirmitas: ipse vero Rex ac Dominus nollet: ipse adueniret eam curaturus, vel copioso instructus militum exercitu, quò propelleret & in fugam ageret inimicos: vel medicos adduceret adeo terum expertos, & medicinas adeo efficaces, ut omnes lucidissima in seculo salutem vitam que restitueret; indubie magni pendentes tale beneficium, porro non tanti, quanti, si pro te vnicuique in domo tua ab hostibus conclusum seruitibus, vel lecto molesta prostratum infirmitate ipse in persona accurretet multis stipatus defensoribus, vel proprii palatii adduceas medicos te curaturus: quanto maioris hoc æstimas? quanto te censeres honore promotum digniori? Hæc autem est ratio quia sicut voluntas amor & sollicitudo Regis quiddam est finitum, tanto minor fuit singulis, quanto plures fuerunt ad quos se extendit: & tanto minus te iudicares in particulari deuenietum, quanto fuissent plures, quos Rex dilexit, & quibus benignus subuenit, opere licet singulis adeo proficuo.

Non sic se res habet in beneficiis domique Dei: hæc enim in se rationem quandã includunt infinitatis, & hæc absolue voluntas eius habet & amor qui principium eorum est & origo: quocirca, non quia pluribus communicatur, aut minor in singulis, nec in se, nec in suo principio, quod amor est quo conferuntur: quia cum sit infinitus, non minuitur, ex eo quod pluribus ad quos se extendit: vnde non tantum illa debes considerare, ut beneficia facta in communi, & amore quoddam communi ac omnibus vniuersali, quantum concessa tibi singulariter, in tuum particulare commodum, idque tanto ac singulari, tibi in singulari, ac si tu solus fuisses, cuius gratia hæc fierent: ut inde colligas, te tantum in particulari obligari ad gratitudinem, eiusque seruitium, ac si pro te solo peracta fuissent.

Inter hæc omnia mors eminet Saluatoris ad nostram dicta redemptionem. Venit filius Dei nostram egit redemptionem, tanto suo impendio, ut ad vltimam vique sanguinis sui guttam, quam corde gerebat absconditam, huic clemeus impendit. Si beneficium hoc attendis ut factum

Passio

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

lum pro omnibus in communi, non te sic exci-
tabis ad gratitudinem, & æstimationem vt de-
cer, & teneris: Vnde vt tuam optime capias ob-
ligationem, quã pro illo huic addictus sis Do-
mino, tantumque opus magnificas, attende il-
lud quã si pro te solo peractum fuisset: confide-
ras; quod pro te unico fuerit eius agonia, ca-
pura flagellatio, spina, crux, mors, omnia eius
opprobria & calamitates. Hæc, ex mente D. Tho-
mæ, D. Chrysostr. imitari, methodus fuit, quã
D. Paulus inaccessibile hoc perpendit benefi-
cium: cuius consideratione tanti benefactoris
amore ita exarsit, vt parum esse iudicaret, si
pro illa vitam, animam & cor traderet: vnde
creatas omnes prouocauit vires: quasi nulla ea-
rum eam valeret ab hoc amore separare. Sape-
tur. Hoc verbis illis ceposuit. *Qui dilexit me
& tradidit semetipsum pro me*. Quæ ratione san-
ctissime Apostole hoc tibi soli arrogas, quod
probat omnibus? Te ipsum audio, vt ostende-
res neminem sperare debere. Christum cuique sa-
cramenta appropriare, proloquentem. *In Christo
sola est vita, & iustitia, & misericordia, & gratia, &
propitiatio, & redemptio, & liberatio, & liber-
tas, & in omnibus Christus*. Quomodo ita
tibi proprium arrogas, vt dicas: *Dilexit me &
tradidit semetipsum pro me*. Numquid alios non
amauit? Amavit: etenim pro omnibus mortuus
& passus est: potest id quod pro omnibus actum
credimus, considerat Apostolus ita quasi pro-
prium, ac si soli grati fuisset actum: Nec
mirum est quod à sola meraque pendet con-
sideratione: sed magnum habet in te ipsa funda-
mentum: tam ob rationem prædictam: quia
eius beneficium sit infinitum, non minuitur in
singulis, licet ad multos extendatur: quã quod
in rei veritate, eo modo Christus totam suam
peruulsi passionem, vt licet verum sit, quod pro
omnibus in communi passus sit, tamen ita passus
est pro singulis in particulari, ac si pro illis solis
passus fuisset: ita vt in tua iustificatione, & in
omnibus quæ ad eum peracta sunt animæ emo-
lumentum eius sanctissima Passio ac mors vene-
rabilis interueniret ita verè & particulariter, ac
si pro te solo & unico impensa fuisset & peracta.
Probat hoc & exponit D. Ambros. circum-
stantias expendens, quæ in iustificatione pecca-
toris accidunt, quas Christus declarat, notissimã
illã parabolã de filio prodigo & impudeti fron-
te adolescentem, qui terga vertit optimo patri suo,
ab iniqua regione longinquam paripendens
ac discipulus opulentas, quas illi pater dederat,
facultates: recipiens illum postmodum sola sua
iustitia. *1. Pet. 2. de la Noza, Tom. IV.*

bonitate meraque misericordia, ait, quod iusse-
rit vitulum occidi saginatum: *Occidite vitulum
saginatum*. Non loquitur de vitulo in commu-
ni, nec ait. *Occidite quendam vitulum*, sed de
quodam singulari & noto ex crassitie sua, & pin-
guedine. *Occidite vitulum saginatum*, q. d. *Occi-
dite vitulum illum pinguem & obelum*, qui
sua crassitie ceteris eminet formosior. Tunc
actualiter occiditur & comeditur. *Occidite vitu-
lum & epulemur*. Domine quid indicas? Quan-
do namque peccator ad meliorem vitæ frugem
conuertitur quod epulum ei proponis vescendum
vitulum saginatum, tui sanctissimi corporis &
sanguinis in venerabili Sacramento, non hoc me-
latet: O vitulum adeo pinguem: cum in se con-
tineat omnem celsitudinem ineffabilem & diui-
tias infinitas quas Deus diues possidet, vt nihil
illi desit, Hoc vesceris, quando immensa Dei
bonitate ad suam te Dominus admittit diuinam
gratiam & sacramento Penitentia: à peccatis
absolutus: ad sacra: accedis corporis illius &
sanguinis participationem. Coelestis planè est
hæc gratia, & fauor nemum immeritus, sed qui
nec cadere possit in desiderium, aut cogitatio-
nem, aut creaturæ alienius imaginationem, etiam
omnium supremæ, oprime capio quorodo sit
hoc: verumtamen non viderat intelligi posse id
quod dicitur tunc temporis hunc singulari vitu-
lum. *Occidite vitulum*. An forte nunc moritur
Christus? Certe nunc affigitur: Audio dicentem
D. Petrum: *Christus semel pro peccatis nostris
mortuus est, iustus pro iniustis*. Sed postquam re-
surrexit, iam non moritur, nec mori potest, si
D. Paulo credamus: *Christus resurgens ex mor-
tuis iam non moritur, mors illi christi non domina-
bitur*. Quomodo ergo dicitur: quod quoties-
cumque peccator in particulari iustificatur, &
semper quando remissionem obtinet peccato-
rum, atque à Patre coelesti ad diuinam suam gra-
tiam admittitur, de præsentis & realiter vitulus
hic saginatus Christus occidatur? Hoc nunum
effulget inter fidei nostræ ac Christianæ religio-
nis mysteria profundissimum.
Docet D. Bernard. singulare hoc censeret in D. Bern.
mysteris Christi, vt illa semper proponantur *ser. 6 in
quasi præsentia, non solum quando ea in mun-
do Redemptor, operabatur, sed etiam postmo-
do, quinimo etiam, antequam illa comple-
set*. Pende, inquit, verba quibus Mater Ec-
clesia nobis annuntiat pridie natiuitatis Domini Ecclesia
in Kalendis natalem Domini, ad animarum ho. nobis
sit æsum ineffabile gaudia m. *Iesus Christus filius Christi
Dei, in Bethleem Iudæ natus est*. In singulis Do. mysteria
hor

I V.
Vitulus
saginatus
& occi-
sus Chri-
stum si-
gnat.

1. Pet. 3.
18.

Rom. 6. 9.

Natiuita.
ante mod.
V.
Ecclesia
Christi

vt præ-
sentia
proponit

tor præfatus verbis hæret, atque ex vnoquo-
que rationes lætitiæ extremas mundo elicit: qui
namque venit Iesus est, Christus est, filius Dei
est: circa quæ lucidissimè discurret: vltimum
vetò consideraturus, scilicet, *Nascitur*, gradum
figit. Posset hic aliquis, inquit, prodire, atque
obscure: non apposuisti mysterio conuenire, di-
ceret: *Nascitur* in præfatu: cum à mille, &
nunc à mille sexcentis annis Christus natus sit:
quod si tunc temporis apertissimè dicebatur mun-
do, vt gaudio magno nimis gauderet: quia no-
uum tunc illi fuit, & ex optima ratione dixe-
runt Angeli: *Annuntio vobis gaudium magnum:*
quia natus est vobis hodie Saluator. Nunc non vi-
detur subesse ratio: cum tam nouum non sit, quod
modo fiat, sed antiquum valde & plusquam mil-
le annis inueteratum: Loquatur ipse D. Bern.
Nec mihi quæ ista respondent inueniunt, ingratus,
irreligiosus. Non est hoc nouum, olim auditum est,
olim factum est, olim natus est Christus. Ne simi-
lia mihi proponas: indicia quippe sunt languidæ
tux deuotionis, magnæque iugititudinis, quæ
delere cupis beneficium quia uetus, vt illi mino-
ri respondeas gratis officio, atque te ipsum ad
spirituale gaudium minus te moueas & animi
pietatem. Attende illud vt nouum, itaque recenis,
vt in rei veritate tibi inuanti possit, quod modo
tibi nascitur mundi Saluator. *Iesus Christus fi-
lius Dei in Bethleem Iuda nascitur:* Idque dua-
bus de causis

4.

Primâ: quia Dominus hic talem habet essen-
tiam, vt tãli modo fuerit, vt etiam nunc sit in

Heb. 13. 8.

præfatu, sitq; e futurus in sempiternum: *Iesu*
Christus heri, & hodie, & ipse in sæcula. Secunda:
quia ad contemplanda ista sua mysteria, nobis
oculos dedit seu præstantia fidei specilla adeo
lucida, vt semper in illo desigantur, semperque
perpendant illum & repræsentent præsentem &
hoc modo conspicias, quod Dominum hunc
iulque myteria electi in hoc mundo sunt medi-
tari. Iam inde ab orbe condito vidit illum pro-
toplastes Adam humanæ naturæ desponsatum,
luxque Ecclesiæ, in illis suis cum Eua sponsali-
bus: etenim cum hoc illa ponderans Apollolus,
adiungit. *Sacramentum hoc magnum est, ego au-*
tem dico in Christo & in Ecclesiâ. Iam Abraham
illum habuit ita præsentem in aetate quem vidit
hærentem cornibus inter vepres, vt Christus ve-
rissimè dixerit: *Abraham exultauit, vt videret*
dum meum, vidit & gaudium est. Sic illum inuiri
sunt Patriarchæ & Prophete à milleis annis
anterquam in mundo nasceretur. Eo modo illum
contemplari debes, quare in eo natus sit &

Eph. 5. 32

ad iungit. *Sacramentum hoc magnum est, ego au-*

tem dico in Christo & in Ecclesiâ.

Iam Abraham

illum habuit ita præsentem in aetate quem vidit

hærentem cornibus inter vepres, vt Christus ve-

rissimè dixerit: Abraham exultauit, vt videret

dum meum, vidit & gaudium est. Sic illum inuiri

sunt Patriarchæ & Prophete à milleis annis

anterquam in mundo nasceretur. Eo modo illum

contemplari debes, quare in eo natus sit &

quæ in eo natus sit &

mille sexcentis annis: semperque tibi noua hæ-
re debent esse mysteria. sic etiam nominat Hiero-
nimas Incarnationis eius mysterium. *Neuum fa-*
ciat Dominus super terram. Mysteria sunt hæc,
quæ nunquam inueterascent, & quæ semper o-
portet vt præfatu considerate, & vt talia ca-
tibi S. repræsentat Ecclesiæ.

Diuinus sol Christus est, qui perfectum suum
complet cursum totius anni decursu, minus vel
magis nobis appropinquans per varia discer-
rens signa mysteriorum vitæ suæ ac mortis, et
in te perfectiores ac gratiores proferat flores, fru-
ctus, messenque deuotionis, amoris, virtutum,
bonorumque operum, quam sol hic corporalis in
terra producit abundantior. Licet autem hoc
ita sit, singulariter tamen dicitur semper esse in
præfatu, & interuenire mors & passio Saluato-
ris, in quacumque occasione & tempore iustifi-
catis sit peccatoris, & remissio culpæ, atque tã
admissio ad diuinam gratiam: tam antequam per
hæc perficeretur ab initio mundi, quam postmo-
dum vsque ad mundi terminum: ita vt in om-
nibus optimè quadrent verba patris amantissi-
mi. *Occidite vitulum legitimum:* quia nunquam
Deus peccatum aliquod tenuit, nec originale,
actuale, mortale, nec veniale, nec vnoquam al-
quem ad diuinam suam admittit gratiam, ab ipso
Adam, qui primus fuit iustificatus post com-
missam culpam: quin Pater æternus oculis suis
præsentem haberet & appenderet passionem,
mortemque quam filius suus erat passurus ita ad
vitiuum, ac si tunc repta pateretur.

Hoc Salomon dicente Spiritu Sancto effu-
sus est. *Per sapientiam sanati sunt quicumque pla-*
uerunt tibi Domine à principio. Ad cuius confir-
mationem longam adfert in locutionem incipiens
ab Adam consequenter in Noe, Abraham, I-
sac, Iacob, Moysè, &c. Idcirco vocatur à
D. Ioanne Euangelista. *Agnus qui occisus est ab*
origine mundi. Hoc est quod dicitur Theologi,
quod tunc operabatur passio Saluatoris in ius-
tificatione cuiuscumque peccatoris, per mo-
dum cause finalis, quæ operabatur nos erig-
rens ipsa in se, sed in apprehensione. Hoc an-
tiquis temporibus fiebat. In lege verò Euan-
gelica, postquam Christus mortuus est, magis
proprie, & verius dicitur, mortem eius esse
præsentem, ac realiter interuenire in quacum-
que iustificatione cuiuscumque peccatoris in par-
ticulari ex eo quod asserit D. Thom. non solum
eius esse causam meritoriam & satisfactoriam, Etiam
sed etiam efficientem. Certum autem est & phi-
losophis indubitatum, vt causa efficiens ali-

quem producat effectum, oportet ut sit præ-
sens: etenim quod non est, non operatur. My-
sterium hoc est Theologicæ, quod expedit ipsi
Doctores in scholis relinquamus executionem:
qui non tantum hærent in eius assertionem,
quod hoc ita sit, quantum in declarando mo-
dum, quod præsens sit hæc sacrosancta Domini
passio, cum Christus ipse vivat & regnet in
celo gloriosus.

VIII. Communis eorum opinio habet, quod præ-
sens sit in SS. Sacramentis, quæ Christus inhiat
sui sapientiæ, & omnipotenti virtute instituit,
velut rafa quædam & miranda tabernacula, in
quibus tota hæc conferuatur ut tibi applicetur
in particulari, & alteri, ac tertio, ad reme-
dium & animæ salutem: quando baptizatis, re-
mittendo peccatum originale, & Patre æterno
te ad suam gratiam recipiente, cum ante filius
esset ire & perditionis. Quando te Confessarij
absoluit Sacramento penitentia absoluit in-
quam a peccatis, quibus optimum illum Patrem
contumax offendisti, eius discedens domo,
gratias illius dona dilapidans tibi ab illo con-
cessa, & diabolo percarus adhæsis: præsertim
vires in SS. Altaris Sacramento. Per hoc de-
clarat D. Ambrosius, qua ratione verè dicatur, vi-
tium occidi saginatum, quotiescumque quilibet
peccator iustificatur. Hæc eius sunt verba:
*Sicut enim semel Christus pro omnibus immolatus
est, ita quotiescumque peccata donantur, corporis
eius sacramentum sumimus, ut per sanguinem
eius sint remissa peccatorum.*

§. 2. Celebratur Christi passio cum lachry-
mis, & non Martyrum: horum etenim ut
transacta, illius verò ut præsens attendi-
tur.

Hæc doctrina colligit D. Leo Papa re-
sponsum interrogationis à quibusdam obie-
ctæ. Cur celebrat Ecclesia passionem mor-
tentis Domini cum lachrymis, & lactu tristiori,
si iam passus sit, eumque gloria suæ resurrectio-
nis secuta sit, quæ de sepulchro surrexit glorio-
sus, nunquam amplius quidquam passurus, aut
ultra moriturus. Ipse pridie mortis suæ in ipsa
septima nocte præmouit Apostolos suos simi-
litudine mulieris parientis in hæc verba. *Mu-
lier tuus parit tristitiam habet, quia venit hora
eius: Cum autem peperit puerum iam non memi-
nit tristitiam propter gaudium, quia natus est homo
à matre sua.* Per hoc intelligimus quod Ecclesia

non horretur ad lacrymas & plandum in
SS. Martyrum crudelissimis tormentis, quibus
pro fide Christi constantissimè occubuerunt:
quamvis enim quando patiebantur, spectatores
dolore & tristitia afficerentur, nunc tamen, enim
sunt gloriosi, dum eos in statu consideramus
gaudij repleto, & felicissimo, non eis dolentes
compatimur, quinimo eorum triumphis applau-
dentes gloriamur, victoribus exultamus, & coro-
nas eorum læti celebramus illustriores; juxta
Apostolicum institutum. *Si quid patitur unum
membrum, compatiantur omnia membra: sicut
gloriantur unum membrum, congaudent omnia
membra.* Unde in ipsis diebus, quibus de marty-
rijs eorum, morteque crudelissima celebratur
memoria, necdum non lacrymas fundimus, aut
luctum edimus: imo potius gaudij tripudiamus,
& cantamus alacriter. *Gaudemus omnes in
Domino diem festum celebrantes, &c. De cuius
passione gaudent Angeli, &c.*

Cur igitur ob passionem Domini nobis est
dolendum, contristandum & lugendum? quod
plorant, & pectus illis mæore solueretur qui
præsentem aduerunt, ei morienti compatientes,
tot tamque acerbis cruciatibus expiranti, qui
speciosus forma præ filiis hominum omnibus
erat gratissimus, ipsi cæciculis Angelis fan-
dior, ipsa vitæ dignior illis omnibus, qui in
mundo, vitæ potiebantur, non est cur mire-
mur: imo mirabile foret tale suis oculis videre
spectaculum, & eor dolere non distindi: quan-
doquidem tales fuerint patientis cruciatus, ut
sol ipse pullum induerit colorem, cæli sint ob-
tenebrati, terra motibus insolis contremue-
rit, lapides præ dolore durissimi dissilierint:
imo & plures de seuioribus eius inimicis in se
reueris pectora sua geminato verberare tude-
rint. Si quando patitur unum membrum, ex-
tera omnia dolorem sentiant, quid futurum
dum caput acutis adeo torquetur molestiis?
Itaque conueniens maximè fuit, ut tunc Chri-
sto patiente lugeret, & totus præ dolore mun-
das dirumperetur. Verumtamen nunc, iam
transacta passione, ipso glorioso, & triumphan-
te, cum eum videmus propter passionem & mor-
tis ignominiam gloria & honore coronatum,
exaltatum super sidera, nomine super omne no-
men glorioso decoratum, cui pronum flectitur
omne genu, cur lacrymemur, doleamus & pe-
lora tundamus? Si glorificato vno membro,
reliquis glorificentur, quantum magis si caput ip-
sum glorificetur?

Hæc et ratio est, (respondet D. Leo Ponti-
fex)

115